

2.Орешкин В. Г. Тренинг формирования имиджа. 13 мастерских имидж-класса : метод. пособие / В. Г. Орешкин. – СПб. : Речь, 2008.–176 с.

3.Панасюк А. Ю. Формирование имиджа : стратегия, психо-технологии, психотехники / А. Ю. Панасюк. – М. : Омега-Л, 2007.–266 с.

4. Шепель В. М. Как нравиться людям / В. М. Шепель. М. : Народное образование, 2002.–576 с.

УДК 378

О.М.ДОБОШ, В.ДУМА
Мукачівський державний університет

ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Втілення в життя гуманістичних ідей нерозривно пов'язане із становленням толерантної особистості як одного з актуальних завдань морального виховання.

Видатні вчені Ш. Амонашвілі, А. Асмолов, І. Бех, В. Білоусова, А. Богуш, О. Коберник, Т. Кравченко, В. Кремінь, В. Кузь, В. Маралов, А. Маслоу, Н. Побірченко, Т. Поніманська, І. Рогальська, В. Сітаров, О. Сухомлинська та ін. акцентують увагу на необхідності якомога раніше знайомити дітей з гуманістичними поняттями, моральними уявленнями, навчати доброті, виховувати в них відповідні особистісні властивості.

Найбільш сензитивним періодом розвитку у цьому плані є дошкільний вік. Саме в цей період у дитини відбувається встановлення між іншими людьми та власним “Я” системи спільних і взаємних стосунків, формування певних засад гуманних стосунків, серед яких чільне місце може займати прояв толерантності.

Водночас, ці проблеми у дошкільному віці опинилися поза увагою дослідників. Хоча, саме у дошкільному віці толерантність як особистісне утворення гуманістичного спрямування набуває безпосереднього прояву у взаємостосунках із оточуючими.

У педагогічному словнику толерантність (лат. *tolerantia* – терпіння) трактується як терпимість до чужих думок, вірувань, переконань, поведінки [1, с. 448]. Терпимість тлумачиться як вужче поняття і розуміється як соціальний, культурний і релігійний термін, що вживається для опису колективної та індивідуальної поведінки та полягає в не переслідуванні тих, чий напрям думок або дій не співпадає з твоїм власним і викликає твоє несхвалення. Зазвичай цей термін застосовується щодо поведінки, коли людина терпляче досягає консенсусу там, де не співпадають точки зору; воно є базовим для виховання толерантної особистості і вживається у контексті релігії, політиці та моралі.

Толерантність – багатоаспектне поняття, воно може розглядатися з одного боку як ціль і результат виховання, яке супроводжується формуванням певних моральних позицій, а з іншого – моральна якість особистості, яка виявляється у характерній поведінці і вчинках.

Виховання у дошкільників толерантної поведінки є одним з аспектів роботи по моральному вихованню, сприяє соціалізації особистості.

Згідно сучасних уявлень про соціальну взаємодію людей, толерантність зможе допомогти людині оволодіти безконфліктною взаємодією з іншими (людьми, думками, ідеями). Саме толерантність може стати свідомо формованою моделлю взаємин між людьми, а толерантна поведінка – практичною реалізацією цієї моделі.

Вивчення поведінки дитини – це вивчення її соціальних взаємин, шляхів виникнення конфліктів і способів їх вирішення. Як зазначає Л. Виготський, історія поведінки людини починається з моменту її народження. На ранніх етапах розвитку поведінка дитини цілком продиктована стимулами середовища.

Базова програма розвитку дітей дошкільного віку в Україні передбачає широкі можливості для забезпечення гуманізації навчально-виховного процесу і створення толерантного середовища у дошкільних закладах. Створення такого середовища може здійснюватися лише на основі гуманістичних форм та методів виховання. Вони знаходять своє втілення в гуманістично-особистісному підході до виховання та навчання дітей. Загальні принципи такого підходу містяться у взаємній довірі і повазі до всіх учасників педагогічного процесу, коли педагог в усіх справах разом з вихованцями, а спілкування стає необхідним і цікавим всім; коли змінюються акценти з навчальних цілях і завдань в яких чільне місце займає моральний і душевний стан дитини, її інтереси та проблеми; коли дитина займає активну і творчу позицію у педагогічному процесі.

Основними аспектами формування толерантності О. Грива вважає:

1. Формування самосвідомості - через освіту і виховання; використання конкретних методів і прийомів. Мета: формування толерантної самосвідомості, ціннісних установок на толерантне спілкування, інших позитивних соціальних установок.

2. Виховання почуттів - за допомогою механізмів співпереживання, співчуття. Мета: створення емоційної готовності до толерантного існування.

3. Формування поведінкових моделей. Мета: формування навичок толерантної поведінки, звичок [2, с.7].

Враховуючи ці аспекти можна виділити три складові толерантної особистості дитини дошкільного віку: позитивне ставлення до себе; справедливе, доброзичливе ставлення до людей; готовність розуміти і допомагати оточуючим.

Для того, щоб робота по вихованню толерантності у дошкільників була плідною, необхідно задіяти великий спектр заходів і різних видів діяльності дошкільнят.

При такому підході виховання толерантності відбувається поступово, тому що всі діти різні: одні доброзичливі, активні, інші сором'язливі, треті замкнуті, у кожного свої індивідуальні здібності і особливості і вимагає готовності вихователя до безоцінного прийняття дитини, яке ґрунтується на довірі, емпатії, відкритості у взаєминах з нею.

Крім того, взаємини у дитячому колективі мають бути організовані на засадах взаємодопомоги, довіри, доброзичливого й відкритого спілкування.

Література

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко – Київ : «Либідь», 1997. – 376 с.
2. Грива О. Виховання толерантності в дітей та молоді // Психолог. - 2005. - № 21-22. - С. 3-11.

УДК 378

О.М.ДОБОШ, В.ТИТИЧКО
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

У період бурхливого науково-технічного розвитку, швидкого росту наукових знань та їх майже миттєвого застосування у виробництві одним із головних завдань навчання та виховання стає розвиток творчого мислення, пізнавальних здібностей дітей, вміння самостійно поповнювати знання.

Нині перед нашою державою, освітніми закладами, звісно, перед батьками постає важливе завдання: допомогти кожній дитині вирости не лише здоровою, а й ініціативною, мислячою, здібною, здатною творчо підходити до будь-якої справи.

Аналіз історико-педагогічних джерел переконав, що проблема талановитих і обдарованих дітей завжди цікавила філософів, психологів, педагогів. Кожна цивілізована країна і кожна розвинена нація одним з найбільших своїх скарбів вважає талановиту людину. Відомий український психолог Г. Костюк ще у 40 ві - 50-ті роки минулого сторіччя піднімав питання розвитку здібностей у дітей. Але на той час суспільство було не готовим до розв'язання цієї проблеми.

За останні десятиріччя у нашому суспільстві посилюється інтерес до обдарованих дітей як до майбутньої інтелектуальної та творчої еліти, від якої залежить духовний і матеріальний поступ України на шляху розбудови незалежної держави.

Дослідження й практика видатних психологів (Дж.Сенлі, А.Терлина, К.Кокса, Ф.Гальтона) свідчать, що розвиток обдарованості може проявитися дуже рано, може бути затриманий, а іноді загублений на будь-якому етапі розвитку. Чим раніше починається розвиток здібностей і талантів, тим більше шансів на їх оптимальний розвиток, саме тому так важливо виявити обдарованість дітей на ранньому етапі [1].

У психолого-педагогічній літературі нараховується біля ста тридцяти визначень поняття «дитяча обдарованість», що, на думку дослідників, є свідченням накопичення величезного емпіричного матеріалу з проблеми дитячої обдарованості, кількості, яка прагне перерости в якість. У тлумачних словниках сучасної української мови терміни «здібний», «обдарований», «талановитий» подаються в межах одного синонімічного ряду. У словнику синонімів української мови поняття «талановитий» подається самостійно,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>